

УДК 378.147:618.1

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ АСПЕКТІВ РЕПРОДУКТИВНОЇ МЕДИЦИНИ НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Н. В. Авраменко, Д. Є. Барковський, О. В. Кабаченко, О. А. Нікіфоров,
І. Б. Грідіна, О. О. Ломейко

Запорізький державний медичний університет

PROBLEMS OF TEACHING OF THE ASPECTS OF REPRODUCTIVE MEDICINE IN THE MEDICAL DEPARTMENT OF THE MEDICAL UNIVERSITY

N. V. Avramenko, D. Ye. Barkovsky, O. V. Kabachenko, O. A. Nikiforov, I. B. Hridina,
O. O. Lomeyko

Zaporizhzhia State Medical University

У статті обговорено проблеми викладання теми “Репродуктивна медицина” на медичному факультеті щодо запровадження положень Болонського процесу. Автори наголошують на необхідності проведення педагогічного процесу на базі спеціалізованих медичних закладів, які в повному обсязі надають медичну допомогу при лікуванні безпліддя, гінекологічним хворим з нейроендокринними синдромами, а також при лікуванні андрологічних хворих.

The article is devoted to the problem of teaching theme “Reproductive medicine” on a Medical Faculty in the framework of Bologna process. The authors indicate the need for the teaching of the aspects of reproductive medicine in the specialized medical agencies, which ensure the complete complex of services during the treatment of sterility, with the neuroendocrine syndromes in gynaecological patients and also in andrological patients.

Вступ. Проблема репродуктивного здоров’я жінки та безплідного шлюбу тісно пов’язана з процесами відтворення населення України, що має соціальне значення. Наукові та практичні аспекти цієї проблеми почали стрімко розвиватися наприкінці ХХ сторіччя, що привело до відокремлення окремої галузі медичної науки – репродуктивної медицини.

Початок ХХІ сторіччя характеризується впровадженням репродуктивних технологій у практичну медицину, що знайшло відображення у створенні більше десяти центрів штучного запліднення в Україні та народженні декілька сотень малюків завдяки штучному втручанню. Закордонні досягнення більш вагомі і кількість новонароджених визначають десятками тисяч. Безумовно, що сучасні питання репродуктивної медицини обговорюються на чисельних закордонних конгресах, на вітчизняних науково-практичних конференціях та семінарах в межах курсу підвищення кваліфікації акушерів-гінекологів тощо.

Основна частина. Викладання аспектів репродуктивної медицини досі залишається поза зором академічної медичної науки як за кордоном, так і в Україні. В нашій країні в медичних університетах тільки з’являються спеціалізовані кафедри та/або курси з питань репродуктивної медицини, створення яких є потребою часу у зв’язку підвищенням вимог до підготовки майбутніх лікарів. Саме тому у 2004 р. керівництвом університету реорганізовано кафедру акушерства і гінекології Запорізького державного медичного університету у “кафедру акушерства, гінекології та репродуктивної медицини”, а в 2011 р. створено “кафедру акушерства, гінекології та репродуктивної медицини факультету післядипломної освіти” (завідувачка кафедри – доктор наук, доцент, заслужений лікар України Авраменко Наталія Вікторівна), а кафедри медичного факультету повернуто її традиційну назву.

Вимоги сьогодення – це викладання аспектів репродуктивної медицини у невід’ємному зв’язку з класичними канонами акушерства і гінекології, які по-

винні ретельно вивчатись, з обов'язковим опануванням практичних навичок, вже під час навчання на IV–V курсах медичного факультету при подальшому поглибленні теоретичних знань та удосконаленні практичних навичок на VI курсі.

Невід'ємною частиною репродуктивної медицини є гінекологія дітей та підлітків, теоретичні та практичні основи якої викладаються на V–VI курсах для студентів педіатричних груп медичного факультету, а також для студентів VI курсу медичного факультету.

До останнього часу викладання аспектів безплідного шлюбу торкалось його етіопатогенетичних механізмів, методів діагностики та лікування в умовах спеціалізованого прийому жіночої консультації, гінекологічного відділення клінічного пологового будинку. Вимогою сучасності є створення спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають повний обсяг діагностично-лікувального обладнання для лікування безпліддя, у тому числі для проведення допоміжних репродуктивних технологій (IVF, ICSI).

У Запорізькому регіоні у 1991 р. створено Запорізький обласний медичний центр репродукції людини (КУ “ОМЦРЛ” ЗОР), який з вересня 2011 р. є клінічною базою кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини факультету післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету.

У КУ “ОМЦРЛ” ЗОР функціонують: консультативне відділення; гінекологічне відділення (у тому числі стаціонар денного перебування); андрологічне відділення; відділення анестезіології та інтенсивної терапії; лабораторія штучного запліднення; центр планування сім'ї і репродуктивного здоров'я дітей і підлітків; медико-генетичний кабінет; клініко-діагностична лабораторія (клінічна, біохімічна, імуноферментна, полімеразної ланцюгової реакції). Лікувально-діагностична допомога у КУ “ОМЦРЛ” ЗОР здійснюється лікарями 18 спеціальностей, а саме з: акушерства і гінекології, андрології, урології, генетики, терапії, сексопатології, педіатрії, ендокринології, дерматовенерології, анестезіології, рентгенології, ультразвукової діагностики та ін. Психологічна допомога пацієнтам надається психотерапевтами та психологами.

Таким чином, викладання аспектів репродуктивної медицини для студентів V–VI курсу медичного факультету ґрунтується на підставі перелічених вище лікарських маніпуляцій та методик, виконання яких повною мірою має матеріально-технічне забезпечення на базі КУ “ОМЦРЛ” ЗОР та відповідає вимо-

гам як сучасної медицини, так і вимогам сучасної підготовки лікаря у вищому медичному навчальному закладі.

Студенти IV курсу медичного факультету проходять навчання на кафедрі з дисциплін “Медична генетика” (45 годин/1,5 кредиту) та “Урологія” (в частині “Репродуктивна андрологія” 35 годин/1 кредит). З дисципліни “Медична генетика” викладання здійснюється державною та англійською мовою. Студенти мають можливість опановувати практичні навички в обласному медико-генетичному центрі, який створено в 2011 р. на базі КУ “ОМЦРЛ” ЗОР. Для опанування навичок з андрології створено умови для амбулаторного та стаціонарного лікування цього контингенту хворих, що формує у студентів чітке уявлення про систему диспансеризації та роль лікаря-андролога в проблемі лікування безпліддя.

Для студентів V курсу медичного факультету медичного факультету з “Модуля 3. Захворювання жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї” відокремлена низка тем, які мають відношення до репродуктивної медицини, в тому числі і питання “Дитячої гінекології”. Загальна кількість годин, яка виділена на вивчення аспектів репродуктивної медицини на V курсі, складає 15 годин (0,5 кредиту), а навчання проводять також і для англійськомовних студентів.

Упродовж навчального року студенти VI курсу медичного факультету в межах вивчення “Модуль 4. Акушерство і гінекологія”, у тому числі студенти педіатричних груп та англійськомовні студенти, отримують теоретичні знання й опановують практичні навички та вміння з тематики “Безплідний шлюб”, “Планування сім'ї та контрацепція”, “Нейроендокринні синдроми” (21 година). Разом з цим необхідно зазначити чіткий взаємозв'язок між викладанням матеріалу для студентів VI курсу у частині “Жіноча консультація” з матеріалом частини “Репродуктивна медицина”. Саме цим, на нашу думку, досягається мета: пояснити студенту етапність надання акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні та довести структуру і можливості надання спеціалізованої медичної допомоги щодо безплідного шлюбу чи планування сім'ї, а також для інших видів гінекологічної допомоги.

Висновки. Таким чином, сучасний розвиток медицини вимагає від вищих навчальних закладів постійного удосконалення педагогічного процесу з урахуванням досвіду традиційних медичних галузей та одночасним використанням новітніх медичних тех-

нологій задля підвищення професійного рівня випускників вищих навчальних закладів та для підвищення конкурентоспроможності самого навчального закладу, що потребує ширше використовувати можли-

вості різноманітних високотехнологічних медичних закладів різних форм власності та підпорядкування для підготовки студентів-медиків.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с.

2. Мілерян В. Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах / В. Є. Мілерян. – Київ, 2006. – 80 с.

3. Основні засади розвитку вищої освіти України (в контексті Болонського процесу). – Київ–Тернопіль, 2004. – 147 с.

4. Підаєв А. В. Болонський процес в Європі / А. В. Підаєв, В. Г. Передерій. – Київ, 2004. – 192 с.

5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с.

Отримано 27.02.14